

činila podle znalce 450 Kč, mohla by na zhoršení po listopadu 1923 nastalé připadnouti jen malá část. Ani po této stránce není podle čís. 4 Šu 503 c. ř. s. uplatněný důvod opodstatněn, neboť výklad davaný dovolatelkou předpisu Šu 3 zákona o ochraně nájemců, vlastně předpisu Šu 1118 obč. zák. nelze schváliti. Že by ze zneužívání nájemného předmětu značná škoda už musila vzejíti, nedá se z doslovu citovaných předpisů odvoditi. Postačí, když ze škodlivého užívání značná škoda skutečně může vzejíti, tedy, když je pronajímatel zneužíváním nájemného předmětu značnou škodou ohrožen. Pronájemem kupuje si nájemník (§ 1094 obč. zák.) pouze řádné pravidelné užívání, nekupuje si však škodlivé zneužívání nájemného předmětu, což vyplývá také z předpisu Šu 1109 obč. zák., podle kterého musí nájemník nájemní předmět vrátiti po skončeném nájmu v témže stavu, v jakém jej přijal, jinak ručí podle Šu 1111 obč. zák. za škodu nebo za zneužití. Z porovnání těchto předpisů vespolek vyplývá, že slova »ku značné škodě« slouží ku pronajímatelově ochraně, by včasným zrušením nájemní smlouvy odvrátil značnou škodu, která mu může nájemníkovým zneužíváním vzejíti. Nemusí tedy pronajímatel čekat, až mu z opětného promáčení stropu vzejde skutečně značná škoda.

Čís. 4486.

Z právního jednání, jež uzavřela ústředna, nemůže se domáhati plnění odbočka. Šu 6 c. ř. s. tu nelze použiti.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1924, Rv II 697/24).

Pražská filiálka vídeňské firmy domáhala se na československém eráru zaplacení za dílo, zadané před převratem býv. rakouským erárem vídeňské firmě. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde o otázku, pokud filiálka jako taková může po rozumu Šu 1 c. ř. s. vystupovati jako strana rozepře. Otázka tato nemá nic společného s otázkou příslušnosti dle Šu 87 j. n., ježto nejde o to, zda spory v Šu 87 j. n. uvedené lze vznésti v místě filiálky, nýbrž o to, zda smí filiálka vystupovati jako strana rozepře. Š 87 j. n. mluví o majiteli podniku a dovoluje, žalovati ho i v místech vedlejšího závodu, pak-li sporná věc vztahuje se právě na tento vedlejší závod, ale tento § neříká, že má býti u tohoto sudiště žalován tento vedlejší závod jako samostatná právnická osobnost. Dle čl. 15 a 21 obch. zák. je ovšem právním podmínkem majitel závodu, jde-li tedy o firmu, majitel firmy, nikoli vedlejší závod jako takový. Ale prakse vyvinula se v ten rozum, že pravidelně nevystupuje jako strana rozepře majitel, nýbrž filiálka, a takto tedy filiálka povýšena jaksi na samostatný právní podmět, arcit' pořád jen ohledně záležitostí na ni se vztahujících a to přešlo v novější době i do zákona, ovšem jen k jistým určitým účelům (§ 1 (3) zákona ze dne 30. června 1922, čís. 207 sb. zák. a nař. a § 1 (2) vlád. nař. ze dne 7. srpna 1922,

čís. 265 téže sbírky). Ale to vše ještě neopravňuje k tomu, by ze smlouvy, uzavřené centrálou žalovati a žalována býti mohla filiálka, takže tato by byla i dle tohoto jako samostatný podmět aktivně a pasivně legitimována k žalobě zásadně jen tehdy, kdyby smlouvu onu byla sama uzavřela. V tomto případě oba nižší soudy dovozují nedostatek aktivní legitimace z toho, že smlouvu o provedení přístaveb a prací v dílnách na vozy v M. uzavřela vídeňská centrála. Naproti tomu dovolatelka, zastávajíc názor, že rozhodno jest, zda pohledávka vznikla provozem pobočného závodu, vytýká vadnost řízení dle Šu 503 čis. 2 c. ř. s. v tom směru, že neproveden důkaz svědkem L-em o tom, že provedení prací žalující filiálkou stalo se se svolením a vědomím súčastněných úřadů, takže tím filiálka vstoupila v obchod a jí také odměna avisována, pročez též filiálka prohlásila tuto pohledávku k dávce z majetku. Avšak výtky tyto nejsou opodstatněny. Původní smlouva uzavřena byla vídeňskou centrálou a ne pražskou filiálkou, založenou v roce 1917; i dodatečné oferty ze dne 1. února 1919 a ze dne 2. února 1919 učinila zase jen vídeňská centrála, třebaž dovolatelka dle tvrzení svého v tuto dobu provedla již značnou část prací. Z toho nejlépe patrné, že okolnost, kdo prováděl práce, není v tomto případě rozhodna pro otázku, kdo má býti i nadále pokládán za smluvní stranu. Ve spisech založeny jsou sice dva dopisy (ze dne 13. prosince 1918) datované v Praze, jež ve hlavě mají předtisk »Rakouská společnost. Odbočná kancelář pro Čechy« (v druhém dopise »pro Čechy, Moravu a Slezsko«), při čemž slovo »Rakouská« jest škrtnuto. Ale i tyto dva dopisy jsou opatřeny podpisem »Společnost pro Štěpánovy střechy s r. o.« a nikoli podpisem filiálky. Žalující strana sice tvrdí, že pražská »pobočná kancelář« jest totožna se žalující filiálkou, a vytýká, že o totožnosti nepřipuštěn svědek L. Ale i kdyby totožnost byla zjištěna, nic by se tím neměnilo na věci, ježto ministerstvo železnic odpovědí ze dne 17. července 1919 (vyhradivši si uznání žalobního nároku a likvidaci jeho penězi rakouskými) nařídilo pátrání po nostrifikaci firmy. Ostatně ony dopisy mají obsah nezávažný; v prvním se děje jen zmínka o obtížích pro poukazování peněz do Vídně a žádá se se svolením Vídeňské centrály o poukaz k ruce Vídeňské bankovní jednoty filiálky v Praze a podotýká se, že »v dohledné době utvoří se zdejší samostatná firma pro Československo, takže by vyřízení jak předem uvedeno nejlépe vyhovovalo«. Druhý dopis se týká jen požárního pojištění. Proti názoru dovolatelky svědčí i dopisy centrály ze dne 23. dubna, 21. července a 31. července 1919, z nichž patrné, že centrála i nadále vystupuje jako smluvní strana. K vůli úplnosti jest poukázati ještě na to, že po těchto dopisech ve sporné záležitosti nekorespondovala se železničními orgány »odbočná kancelář« v Praze ani žalující filiálka, nýbrž samostatná firma »Společnost pro Štěpánovy střechy s r. o. v Praze« a to dokonce i před svým zápisem do obchodního rejstříku ze dne 18. listopadu 1919, a že tato společnost prohlašuje zažalovanou pohledávku za svou. Z toho všeho patrné, že žalující filiálka nestala se stranou rozepře a že při posouzení této otázky v tomto sporném případě nerozhodny jsou okolnosti, kdo práce prováděl, šlo o vnitřní poměr mezi centrálou a filiálkou, čímž smluvní poměr mezi stranami nebyl dotčen; proto nepřipuštění svědka L. o této okolnosti neučinilo řízení vadným, a zároveň zjevno, že soudové nižších stolic věc po právní stránce správně

posoudili, zamítнувše žalobu pro nedostatek aktivní legitimace k žalobě. Rovněž za tohoto stavu věci je nerozhodno, kdo žalobní nárok přihlásil k soupisu pro území Čsl. republiky, zrovna tak jako nezávažno jest, zda Vídeňská centrála z opatrnosti tutéž pohledávku přihlásila též u sčítacího úřadu ve Vídni. K dalším důvodům dovolatelky, že soudy nižších stolic měly dle Šu 6 c. ř. s. vyzvatí žalující filiálku, by se postarala, aby do sporu místo ní vstoupila centrála, se podotýká, že jednak jde o otázku hmotného práva, jejíž náprava nespadá v rámec Šu 6 c. ř. s., jednak že, jak již první soudce podotkl, žalobkyně za sporu měla dosti času k tomu.

Čís. 4487.

K umořovacímu řízení ohledně prodejního listu čsl. státního stavebního losu jest příslušným okresní soud žadatelova bydliště.

(Rozh. ze dne 17. prosince 1924, Nd II 137/24).

Vyřizuje záporný spor o příslušnost mezi zemským civilním soudem v Brně a okresním soudem v Liberci o zavedení umořovacího řízení o prodejní listině českého úvěrního a eskontního družstva při Brněnské bance v Brně, znějící na $\frac{1}{6}$ čsl. státního stavebního losu, rozhodl Nevyšší soud, že příslušným jest okresní soud v Liberci.

Důvody:

Dle Šu 1 zákona ze dne 3. května 1868, čís. 36 ř. zák. přísluší umořovací řízení sborovému soudu první stolice pouze ohledně cenných papírů tam blíže uvedených, a byl by zemský civilní soud v Brně, v jehož obvodu jest sídlo družstva, zajisté příslušným, kdyby prodejní listina, o niž tuto jde, byla cenným papírem pro oběh určeným. Otázku, zdali takovým prodejním papírem jest listina, o niž jde, sluší zodpověděti záporně, neboť jen o takových papírech lze říci, že jsou určeny pro oběh (§ 1 odstavec druhý cit. zák.), jež představují hodnotu v nich udanou připouštějí bezpodmínečné realizování. Tomu u prodejních listin tak není, neboť prodejní listina sama o sobě nestačí k nakládání s cennými papíry, jichž se týká, jelikož jest jí jen prokázána koupě dotyčných cenných papírů, jichž nabytí jest podmíněno zaplacením kupní ceny. Pro řízení umořovací neplatí zde proto zvláštní předpis Šu 1 cit. zákona ani odstavec třetí Šu 115 j. n., nýbrž pro zahájení řízení umořovacího a povolení umoření jest podle čtvrtého odstavce Šu 115 j. n. příslušným okresní soud v Liberci, v jehož obvodu žadatel v době podané žádosti měl své bydliště.

Čís. 4488.

Zatížen-li podíl spoluvlastníka fideikomisární substitucí, jest vlastník nezatíženého podílu oprávněn a povinen, by o zrušení spoluvlastnictví žaloval i poddědice.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1924, Rv I 1500/24.)